

Sygn. akt II CSK 189/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku H. D. i Z. D.
przy uczestnictwie P. [...] Spółki Akcyjnej w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 października 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 20 grudnia 2013 r., sygn. akt V Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestnika postępowania kwotę 120,- (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy H. D. i Z. D. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 20 grudnia 2013 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w M. z dnia 23 września 2013 r., którym oddalono wniosek o ustanowienie na nieruchomości stanowiącej ich własność, za wynagrodzeniem w wysokości 8.320 zł służebności przesyłu, na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego w postaci linii energetycznej. Podstawą oddalenia apelacji (a wcześniej wniosku) było przesłankowe ustalenie, że służebność gruntowa odpowiadająca służebności przesyłu, wykonywana obecnie przez uczestnika P. [...] SA w K., powstała wcześniej na skutek zasiedzenia.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających jego realizację. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, tylko skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w danej sprawie, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje. Ocena podstaw przyjęcia do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli zachodzi przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie

postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Wnioskodawcy wskazali we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na następujące zagadnienie prawne występujące w niniejszej sprawie, budzące jej zdaniem wątpliwości w orzecznictwie i wymagające wyjaśnienia, ponadto mające charakter istotny, które zostały sformułowane jako następujące pytania:

- 1) Czy dopuszczalne jest ustanowienie służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu bez określania nieruchomości władnącej?
- 2) Czy dopuszczalne jest rozpoznanie zarzutu zasiedzenia, który został podniesiony bez wskazania konkretnej treści zasiedzianej służebności, tj. niewskazanie sposobu wykonywania prawa, którego dotyczy zasiedzenie oraz sfery, na której może być wykonywane?
- 3) Jaka jest treść służebności przesyłu zasiedzianej przez uczestnika w sytuacji, gdy uczestnik ten podniósł zarzut jedynie w stosunku do korzystania z przestrzeni powietrznej nad gruntem należącym do wnioskodawcy?
- 4) Czy służebność przesyłu uregulowana w art. 305¹ – 305⁴ k.c. jest szczególnym rodzajem służebności gruntowej?
- 5) Czy przed uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305¹ – 305⁴ k.c. dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa?
- 6) Czy okres posiadania przez przedsiębiorstwo nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu przed jej uregulowaniem w art. 305¹ – 305⁴ k.c. podlega zaliczeniu do okresu posiadania niezbędnego do jej zasiedzenia?

W pierwszy rzędzie wskazać należy, że pełnomocnik reprezentujący wnioskodawców wielokrotnie, jako przedstawiciel innych podmiotów, kierował do Sądu Najwyższego skargi kasacyjne o identycznie sformułowanych przyczynach kasacyjnych i uzyskiwał w uzasadnieniach postanowień wyczerpujące wyjaśnienia podstaw odmowy przyjęcia skarg. Obowiązkiem profesjonalnego pełnomocnika, należycie dbającego o interesy mocodawców, powinno być w tej sytuacji nie tylko udzielenie mu odpowiednich informacji i pouczeń, zmierzających do uniknięcia zbędnych kosztów postępowania kasacyjnego, ale także dołożenie należytej

staranności przy sporządzeniu argumentacji kolejnego wystąpienia do Sądu Najwyższego, gdyby strona, świadoma potencjalnej odmowy przyjęcia skargi, mimo to zleciła jej wniesienie.

Kolejny raz zatem Sąd Najwyższy stwierdza, że powołane przyczyny nie usprawiedliwiają przyjęcia skargi kasacyjnej. Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej, ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen w orzecznictwie oraz wykazania dlaczego przyczyni się to do rozwoju jurysprudencji (por. m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty, nowy i konkretny. Argumentacja uzasadniająca wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej powinna zawierać odrębne od podstaw, pogłębione motywy prawne wykazujące istnienie powołanych okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Zagadnienia sformułowane przez skarżącą nie spełniają tych wymagań, bowiem pozbawione są elementu nowości. Dopuszczalność nabycia w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu przed wejściem w życie regulacji art. 305¹ - 305⁴ k.c. została rozstrzygnięta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013/12/139, a stanowisko w niej wyrażonej jest konsekwentnie podzielane - por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., V CSK 190/13, nie publ.; z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 87/13, niepubl.; z dnia 27 listopada 2013 r., V CSK 525/12, nie publ.; z dnia 30 października 2013 r., V CSK 497/12, nie publ.; z dnia 23 października 2013 r., IV CSK 30/13, Biuletyn Sądu Najwyższego 2014/1; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2013 r., IV CSK 88/13, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2013 r., V CSK 320/12, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK

626/12, nie publ. Podobnie przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego wielokrotnie była j kwestia dopuszczalności zaliczania okresu posiadania przez Skarb Państwa służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu uregulowanej obecnie w kodeksie cywilnym do okresu posiadania wymaganego do nabycia służebności przez zasiedzenie przez przedsiębiorstwo państwowe albo przez następcę prawnego takiego przedsiębiorstwa - por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2013 r., I CSK 495/12, nie publ., postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2013 r., I CSK 256/12, nie publ., z dnia 28 marca 2012 r., V CSK 181/11, nie publ., z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 93/11, niepubl., z dnia 13 października 2011 r., V CSK 502/10, nie publ., z dnia 10 kwietnia 2008 r., IV CSK 21/08, nie publ. oraz z dnia 18 maja 2007 r., I CSK 64/07, nie publ. Także ten pogląd należy uznać za jednolity i utrwalony. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca nie podaje argumentów, które mogłyby usprawiedliwiać zmianę utrwalonego stanowiska w powyższym zakresie.

Dalsze postawione przez skarżącą zagadnienia, związane ze sposobem formułowania zarzutu nabycia służebności w drodze zasiedzenia oraz zakresem ustaleń koniecznych do jego uwzględnienia w postępowaniu wszczętym z wniosku o ustanowienie służebności przesyłu, skierowanym przeciwko przedsiębiorcy przesyłowemu, są ściśle związane z okolicznościami indywidualnej sprawy, a przez to pozbawione koniecznego waloru abstrakcyjności.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego postanowiono, uznając że zachodzi sprzeczność interesów wnioskodawców i uczestnika postępowania, na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1, art. 393¹⁹ i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.